

79.—HE WAIATA AROHA MO TE RANGI-HIROA.

Na MAHORA. (Ngati-Rora, Ngati-Maniapoto.)

Na Te Taite Te Tomo i whakamarama.

Ko tenei waiata mo Te Rangi-hiroa, matua o Te Moana-papaku, ara mo Te Huiatahi. No Ngati-Tuwharetoa a Te Huiatahi. Ko te wahine nana tenei waiata no Ngati-Rora, hapu o Ngati-Maniapoto, ko Mahora te ingoa. I rangia a Te Rangi-hiroa hei tane mana. No te tira o Ngati-Tuwharetoa ki Kawhia, ki Marokopa, ka tae ki Mokau ka kite a Te Rangi-hiroa i te tamahine a Te Herepu, i a Anewa-i-te-rangi, ka whai ki tera. Ka tae te rongo ki a Mahora ka tangihia e ia tenei tangi. I moe a Te Rangi-hiroa i a Anewa-i-te-rangi, i takea ai a Ngati-Tuwharetoa ki roto i a Ngati-Maniapoto, i a Ngati-Tama, i a Ngati-Mutunga.

Na Te Taite tenei whakararangitanga o nga whiti nei; e ahua rereke ana ki te M. 47. E rua urunga o te waiata nei ki te pukapuka a McGregor; kei te S. 30 te whiti tuatahi te whiti tua tru; kei te S. 2/41 nga whiti e toru nei, engari he rereke te whakararangitanga, a kei reira etahi rarangi kaore i te M. 47, i ta Te Taite ranei.

Kei te S. 20 e kiia ana ko te tikanga o tenei waiata he wahi o te whenua, i tangohia e tetahi tangata mana. Ki te S. 2/41 e kiia ana he waiata mo Te Herepu, papa o Weta.

(Ref: M. 47, S. 30, S. 2/41.)

Te ao o te tonga¹ e whatino mai ra, e,
Haere ano koe te hiwi ki Aotea² ra, e;
Kei raro Te Herepu³ e moea iho nei, e,
E tamaua⁴ nei e maua ko ngakau.

Kai noa i te kai, te uru ki roto ra, e,
I whanake⁵ te aroha i te pito ngakau.
Me tia⁶ ki te miru kia wawe ko te ngaro⁷ e.
Me wehe⁷ ki te wai, kia ora ai au, e,
Kei haehae-oratia⁸, kei taiaritia, a i.
Whakarongo ki te tai e tangi haere ana, e,
Whakarikiriki ai te rae kei te Huruhi⁹;
Tohu¹⁰ aio mai nohou, e Te 'Hiroa¹¹, e,
Nau¹² rawa te kiki¹², i manuka ai ahau, e i.

¹Tonga.—Ki te M. 47 e penei ana, "Ao o te ori." Ko te ori he hau kino, he tupuhi.

²Aotea.—Ko te Aotea nui tonu i raro atu o Kawhia.

³Te Herepu.—Kua whakamaramatia i runga ake ra.

⁴Tamaua.—E ki ana a Te Taite ko te tikanga, "e kinongia nei." Kei te W.D. 5, e penei ana te tikanga "e arohatia nuitia nei." Mehemea kei te tika te whakamarama i runga ake ra mo te kaupapa o tenei waiata, kaati ko ta Te Taite te tika. Ko te ahua pea ko te tikanga o te kupu, ra "tamaua e mea ana" e whakaarohia nuitia ana ahakoa he whakaaro kino, he whakaaro pai ranei.

⁵I whanake.—Ka whanake.

⁶Me tia ki te miru.—Ki te M. 27 "me tia ki te miri." Ki te S. 2/41 "me tui ki te ngira.

⁷Me wehe ki te wai.—Ki te S. 2/41 "me tuku ki te wai."